

Ὁ ἰχθύς βατὶς ἢ γνησία (raja clavata) τῆς τάξεως τῶν σελαγοειδῶν τοῦ γένους τῆς βατίδος (raja). Συνών. *βάτοζουν*, *βάτος* (II), *σελάχι*. [**]

**βατὶ* τό, (II) *βαδιά* τά, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βατεύω* κατὰ ΜΜιχαηλίδ. Λαογρ. σύμμ. Καρπ. 2,242.

Πληθ., οἱ ἐκ τοῦ βομβυκίου ἐξερχόμενοι ἀρσενικοὶ μεταξοσκώληκες διακρινόμενοι τῶν θηλυκῶν ὡς μικρότεροι.

**βάτικος* ἐπίθ. *βάτισκος* Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάτο* καὶ τῆς καταλ. -*ικος*.

Ὁ παράγων καρπὸν ὅμοιον πρὸς τὸν τῆς βάτου: *Βάτοιχη* ἐλαία. Συνών. **βάτινος* 1.

βατὶν τό, Κύπρ. Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.) *ἀβάτιν* Πόντ. (Κερασ.) *ἀβάτ* Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἢ *βάτος*.

1) *Βάτος* (I) 1, ὁ ἰδ. 2) Ὁ καρπὸς τῆς βάτου. Συνών. **βάτινος* 2, *βατόμουρο*.

**βατινῆ* ἢ, *βατινῆ* Μακεδ. (Βλάστ.) *ἀβατῖνῆ* Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βατὶν* κατὰ τὰ εἰς -*ῆ* ὀνόματα φυτῶν.

Βάτος (I) 1, ὁ ἰδ.

**βατινολαία* ἢ, *βατινολαία* Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **βάτινος* καὶ τοῦ οὐσ. ἐλ^α*ία*.

Εἶδος ἐλαίας.

**βάτινος* ἐπίθ. *βάτινος* Πελοπν. (Μεσσ.) *βάτινο* τό, Κρήτ. Ρόδ. (Σάλακ.) *ἀβάτῖνον* Ἰμβρ. *βάκ-κίνο* Ρόδ. (Σορον.) *μάτινο* Ρόδ. (Κρεμαστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάτο* καὶ τῆς καταλ. -*ινος*.

1) **Βάτικος*, ὁ ἰδ., Πελοπν. (Μεσσ.) 2) Οὐδ. οὐσ., *βατὶν* 2, ὁ ἰδ., Ἰμβρ. Κρήτ. Ρόδ.

βατίστα ἢ, κοιν. *μπατίστα* σύνηθ. *δατίστα* πολλαχ. *πατίστα* Κρήτ. Πελοπν. (Αἶγ. Τριφυλ.) Σῦρ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *batiste*.

Υφασμα λινοῦν λεπτόν, πυκνῶς υφασμένον καὶ ἀρίστης ποιότητος.

βατιστένιος ἐπίθ. κοιν. *μπατιστένιος* σύνηθ. *δατιστένιος* πολλαχ. *πατιστένιος* Σῦρ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βατίστα* καὶ τῆς καταλ. -*ένιος*.

Ὁ ἐκ βατίστας πεποιημένος: *Βατιστένιος* μπουστός. *Βατιστένια* φρούτα. *Βατιστένιο* σεντόνι-φόρεμα κττ.

βατιστούλλα ἢ, σύνηθ. *μπατιστούλλα* πολλαχ. *δατιστούλλα* πολλαχ.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βατίστα* διὰ τῆς καταλ. -*ούλλα*.

Βατίστα κατωτέρας ποιότητος.

βατόδεντρον τό, Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάτος* καὶ *δέντρον*.

Βάτος (I) 1, ὁ ἰδ.

βάτοζουν τό, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *vatos*, ὃ ἐκ τοῦ Ἑλλην. *βάτος*.

Βατὶ (I), ὁ ἰδ.

βατοκόβω ἀμάρτ. *βοτοκόβω* Κάρπ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάτος* καὶ τοῦ ρ. *κόβω*.

Κόπτω βάτους καὶ γενικώτερον πάντα θάμνον. Συνών. *βατοκοπῶ*.

**βατοκοπεῖς* ὁ, *βατοκοπεῖς* Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βατοκοπεύς*.

Βατοκόπι 1, ὁ ἰδ.

βατοκόπι τό, Ἀθ. Ἡπ. Κάρπ. Κέρκ. Κρήτ. Κύθηρ. Κυκλ. Πάρ. Πελοπν. (Γέρμ. Κλουτσίνοχ. Λακων.) Ρόδ. Χίος κ.ά. *βατουκόπ'* Μακεδ. (Βελβ. Χαλκιδ.) κ.ά. *βατικόπι* Σίκιν. *βατακόπι* Ἡπ. (Δρόβιαν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βατοκόπος* κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ.

1) Σιδηροῦν ὄργανον δρεπανοειδὲς διὰ τοῦ οὐοῦ κόπτουν τοὺς βάτους καὶ τοὺς θάμνους ἐν γένει ἐνθ' ἄν. Συνών. **βατοκοπεῖς*, *βατοκόπος*, *βατοκόφτης*.

2) Εἶδος κυρτοῦ μαχαιρίου χρησίμου πρὸς καθαρισμόν τοῦ ὕνιου καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ ἀρότρου Χίος. 3) Εἶδος πελέκεως Σίκιν. 4) Εἶδος καλάθου ἐκ βᾶτων πλεκομένου Ἡπ. Κέρκ.

βατοκόπος ὁ, Θήρ. Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. Σίφν. κ.ά. *βατουκόπος* Λέσβ. Σκόπ. *βαδοκόπος* Κύπρ. *βαοκόπος* Κύπρ. (Γερμασ.) *βαδικόπος* Κύπρ. *βατοκόπα* ἢ, Ἡπ. Πελοπν. (Κλουτσίνοχ. Λακων.) *βατουκόπα* Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάτος* καὶ τῆς καταλ. -*κόπος*.

Βατοκόπι 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. φρ. *Θέλει βαοκόπον νὰ κοπῇ* (ἐπὶ πράγματι δυσκόλως κοπτομένου) Γερμασ.

βατοκοπῶ Πάρ. Χίος κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βατοκόπος*.

Βατοκόβω, ὁ ἰδ.

βατοκόφτης ὁ, ἀμάρτ. *ἀβατοκόφτης* Ζάκ. Θηλ. *βατοκόφτρα* Πελοπν. (Κόκκιν. Παππούλ. Χατζ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάτος* καὶ *κόφτης*.

Βατοκόπι 1, ὁ ἰδ.

βατοκρυμμένος ἐπίθ. Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Πελοπν. (Μεσσ. Παππούλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάτος* καὶ τοῦ *κρυμμένος* μετοχ. τοῦ ρ. *κρύβω*.

Ὁ μακρὰν τῶν ἀνθρώπων μένων, ἀκοινώνητος (ἐκ μεταφ. τῶν εἰς τὰς βάτους κρυπτομένων πτηνῶν).

βατομουρῆ ἢ, Λεξ. Βλαστ. *βατουμουρῆ* Στερελλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάτος* καὶ *μουρῆ*.

Βάτος (I) 1, ὁ ἰδ.

βατόμουρο τό, σύνηθ. *βατόμ'ρο* ἐνιαχ. *βατόμ'ρου* βόρ. ἰδιώμ. *βατόδουρο* Κεφαλλ. *βατόδρο* Ὠρέκ. (Μάλγαρ.) *βατόμπρου* Στερελλ. (Κλών.) *βατόμορο* Σκῆρ. *βατοσόμουρο* Πελοπν. (Βούρβουρ.) *βατοσόμπουρο* Πελοπν. (Βούρβουρ.) *σβατόμουρο* Εὐβ. (Κουρ.) *γατόμουρο* Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Πληθ. *βατόμουρις* Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἐκ τῶν οὐσ. *βάτος* καὶ *μοῦρο*. Τὸ *βατοσόμουρο* διὰ τὸ *βατσινόμουρο*.

1) Ὁ καρπὸς τῆς βάτου σύνηθ. Συνών. *βατοσυνκάμινο*, *βάττινο*, *βατσινόμουρο*. 2) Σιρόπιον ἐκ μούρων τῆς βάτου χρησίμον εἰς γαργάρας ἢ ἐπαλείψεις τοῦ στόματος κατ' ἀφθῶν Ἀθῆν.

βατόπουλλο τό, Μεγίστ. Χίος *ἀβατόπον* Πόντ. (Σάντ.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βάτος* ἢ *βατὶν*. Ἡ λ. καὶ μεσν.

1) Μικρὰ βάτος Μεγίστ. Πόντ. (Σάντ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βατάκι*. 2) Μικρόν τι πτηνὸν Χίος.

βατόρριζα ἢ, Πελοπν. (Ἀργ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάτος* καὶ *ρίζα*.

Ρίζα βάτου.

βάτος ὁ, (I) σύνηθ. *βάτους* βόρ. ἰδιώμ. *βάδο* Ἀπουλ. *βάτε* Τσακων. *σβάτος* Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κουρ.) *βάτος* Σίφν. *ἀβάτος* Λαοδαν. Ζάκ. Ὠρέκ. *ἀ-*

βάτους Θράκ. (Μάδυτ.) Ίμβρ. βάτο τό, πολλαχ. βάτου πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βάτισο Κεφαλλ. Κρήτ. βάτα ή, Χίος βάλτα Σαμοθρ. Πληθ. βάτια Εϋβ. (Στρόπον.) Σάμ.

Τò άρχ. ούσ. ή βάτος. Περί της μεταβολής του γένους ιδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 1,66. Τò σβάτος έκ της αίτιατ. του πληθ. τοὺς βάτους - τοὺς σβάτους έκ πλημμελοῦς χωρισμοῦ. Τò βάτισο κατ' επίδρασιν του βάτισινο, τò δὲ βάλτα έκ παρετυμ. πρὸς τὸ βάλτος.

1) Εἶδη του φυτού βάτου (rubus) της τάξεως τῶν ροδωδῶν (rosaceae), συνών. βατρά 1, βατίν 1, *βατινεά, βατόδεντρον, βατομουρρά, βατουλλεά 1, βατισινεά, α) Βάτος ή θαμνώδης (rubus fruticosus) ή ιδίως βάτος τῶν αρχαίων, ή κατ' έξοχην Ἑλληνική βάτος, της οποίας υπάρχουν δύο ποικιλίαι, βάτος θαμνώδης ή Ἀνατολική (rubus fruticosus Anatolicus) και βάτος θαμνώδης ή ἱερὰ (rubus fruticosus sanctus) ένθ' άν.

β) Βάτος ή γναφαλώδης (rubus fruticosus tomentosus) ένθ' άν. Ἡ λ. και ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βάτος Ἄνδρ. Κέρκ. Κέως Κρήτ. Κύπρ. Μήλ. Παξ. Χίος, Βάτους Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βάτο Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Βάτοι Κάρπ. Βάτα Θράκ. (Αὐδήμ.) Πελοπν. (Γορτυν. Μάν.) || Μεταφ. άνθρωπος πλεονέκτης Σάμ. 2) Εἶδη ροδῆς της τάξεως τῶν ροδανθῶν (rosaceae) α) Ροδῆ ή κυνορροδῆ, συνών. άγριοτριανταφυλλεά 1, δ ιδ. β) Ροδῆ ή αειθαλής, συνών. άγριοτριανταφυλλεά 2, δ ιδ.

3) Τò άκανθῶδες φυτὸν μύρτος ή κοινή (myrtus communis) της τάξεως τῶν μυρτιδῶν (myrtaceae) Σκῦρ.

4) Πάν φυτὸν άκανθῶδες Νίσυρ. 5) Βούκεντρον Τσακων. [**]

βάτος δ, (II) Θήρ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Χίος κ.ά. βάτους Θράκ. (Μάδυτ.)

Τò άρχ. ούσ. ὁ βάτος.

Βατί, δ ιδ.

βατοσυνκάμινο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος.

Ἐκ τῶν οὐσ. βάτος (I) και σνκάμινο.

Βατόμουρο 1, δ ιδ.

βατουδεάς δ, Χίος.

Ἐκ του οὐσ. βατούδι και της καταλ. -εάς.

Βατεῶνας, δ ιδ.

βατούδι τό, ένιαχ.

Ἐκ του οὐσ. βάτος δια της καταλ. -ούδι.

Μικρά βάτος. Συνών. ιδ. έν λ. βατάκι.

βατονκλεά ή, Πελοπν. (Αἶγ. Πάτρ.)

Ἐκ του άμαρτ. βατούκλα μεγεθ. του οὐσ. βάτος δια της καταλ. -ούκλα. Ὁ μεταπλασμός κατὰ εἰς -εά ὄν. φυτῶν.

Μεγάλη βάτος ένθ' άν.: Ἐκεῖ ποῦ έγραχνε βλέπει μέσα σὲ μὰ βατονκλεά ένα φίδαρο (έκ παραμυθ.) Αἶγ.

βατουλλάκι τό, Κρήτ. βατουλ-λάκι Ρόδ.

Ἐκ του οὐσ. βατούλλι.

Μικρά βάτος. Συνών. ιδ. έν λ. βατάκι.

βατουλλεά ή, Κύπρ. Πελοπν. (Ἀνδροῦσ.) βατ'λλεά Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Κλών.)

Ἐκ του οὐσ. βατούλλι και της καταλ. -εά.

1) Βάτος (I) 1, δ ιδ., Κύπρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) Πληθ. Βατουλλεές τοπων. Κύπρ. 2) Συστάς βάτων πυκνῶν και ὑψηλῶν Πελοπν. (Ἀνδροῦσ.) Στερελλ. (Κλών.) Συνών. ιδ. έν λ. βατουρρά 1.

βατουλλεῶνας δ, ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 39.

Ἐκ του οὐσ. βατούλλι και της καταλ. -εῶνας.

Βατουρρά 1, δ ιδ.

βατούλλι τό, ένιαχ.

Ἐκ του οὐσ. βάτος (I) και της καταλ. -ούλλι.

Μικρά βάτος. Συνών. ιδ. έν λ. βατάκι.

βατουλλδ τό, Κρήτ.

Ἐκ του οὐσ. βάτος (I) δια της καταλ. -ουλλό, δι' ήν ιδ. -ουλλός.

Βατούλλι, δ ιδ.

βατούνι τό, Κεφαλλ.

Ἐκ του οὐσ. βάτος (I) και της καταλ. -ούρι.

Ὁ ἐδώδιμος άκρέμων της βάτου.

βατουρρά ή, Κρήτ. βατουρία Εϋβ. (Αὐλωνάρ. Κορίστρ. Κύμ.) σβατουρία Εϋβ. (Κουρ. Κύμ.)

Ἐκ του οὐσ. βάτος (I) και της καταλ. -ουρρά.

1) Πολλὰ ὁμοῦ βάτοι, συστάς βάτων Εϋβ. (Κουρ. Κύμ.) Συνών. βατουλλεά 2, βατουλλεῶνας, βατισινεά. Πληθ. Βατουρρές τοπων. Κέρκ. 2) Μεγάλη βάτος Εϋβ. (Κουρ. Κύμ.) Κρήτ.

βατούρα ή, Λεξ. Δημητρ.

Λέξις πεποιημένη.

Βόμβος έντόμου, βοή ποταμοῦ.

βατουρεῶνας δ, άμαρτ. βατουρεῶνα ή, Πελοπν. (Γέρμ.)

Ἐκ του άμαρτ. οὐσ. βατούρα και της καταλ. -εῶνας. Βατουρρά, δ ιδ.

βατουρρά ή, Ἄνδρ.

Ἐκ του οὐσ. βάτος και της καταλ. -ουρρά.

Τόπος πλήρης βάτων. Συνών. ιδ. έν λ. βατεῶνας.

βατόφυλλο τό, ένιαχ. άβατόφυλλον Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βάτος (I) και φύλλο.

Τὸ φύλλον της βάτου. Συνών. βατισινόφυλλο.

βατόχορτο τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βάτος (I) και χόρτο.

Τὸ φυτὸν γάλλιον τὸ γνήσιον (gallium verum) της τάξεως τῶν ἐρυθροδανῶν (rubiaceae). [**]

βάτρα ή, Εϋβ. (Κάρυστ.) Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ. Θεσσαλον.)

Ἐκ του Σλαβ. vatra.

1) Ἐβτία Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ.) 2) Οἰκία Εϋβ. (Κάρυστ.): Δέν έχει βάτρα γὰ μείνη. Δέν πατῶ 'ς τὴ βάτρα του. β) Μέρος του κήπου Μακεδ. (Θεσσαλον.)

3) Οἰκογένεια Εϋβ. (Κάρυστ.): Θὰ βάλω τὴν κόρη μου σὲ βάτρα. 4) Ἡ οἰκονομική και οἰκιακή καθόλου κατάστασις, τὸ νοικοκυρεῖο Εϋβ. (Κάρυστ.)

βατράλι τό, Ἀθ. Σκῦρ. βατράλι Θράκ. Σαλαμ. φατράλ' Ἰμβρ.

Ἐκ του Σλαβ. vatra = περάγρα. Ἰδ. Ν'Ανδριώτ. έν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 2 (1940) 156 κέξ.

1) Τὸ συνδούλιστρον της πυρᾶς Θράκ. Σαλαμ. Σκῦρ. 2) Σιδηροῦν ὄργανον με τὸ ὁποῖον ἐξάγουν τὴν άνθρακίαν του φούρνου Ἀθ. 3) Μακρὸν ξύλον με τὸ ὁποῖον μετακινοῦν τοὺς έντὸς του φούρνου καιομένους κλάδους Ἰμβρ.: Φρ. Καβαλλίκιμη τὴ σφούγια κι του φατράλ' (κατέβαλε μεγάλας προσπάθειας. σφούγια = ξύλον μακρὸν φέρον εἰς τὸ ἕτερον άκρον παννὶ με τὸ ὁποῖον καθαρίζουν τὸν φούρνον).

